

Aanvullend onderzoek huismus, gierzwaluw & vleermuizen

Eindhovenseweg 73 te Valkenswaard

(2003/189/LB-01, versie 0)

Aanvullend onderzoek huismus, gierzwaluw & vleermuizen

in opdracht van

CRA Ontwikkel B.V.
T.a.v. de heer Y. van Putte
Elzentaan 29
5611 LH EINDHOVEN

betreffende locatie

Eindhovenseweg 73
Valkenswaard

documentkenmerk

2003/189/LB-01

versie

0

vestiging

Nuenen

datum

15 oktober 2020

opgesteld door:

ing. J.H.J. van Bree
Projectleider ecologie

gecontroleerd door:

ing. A. Paulusse
Projectleider ecologie

Dit document is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven. Het document mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd. Door derden aangebrachte wijzigingen en/of toevoegingen dan wel oneigenlijk gebruik van het document vallen niet onder de verantwoording van Tritium Advies.

Tritium Advies BV

Adviseurs in bouwen, milieu en veiligheid

T. 088 44 02 900

E. info@tritium.nl

I. www.tritium.nl

KvK-nr. 17108024

Tritium Advies is gevestigd in:

Arkel >> Neer >> Nuenen >>

Prinsenbeek >> Rijkevoort

Inhoudsopgave

	pagina
1 Inleiding	1
2 Veldbezoeken	2
2.1 Huismusonderzoek	2
2.2 Gierzwaluwonderzoek	2
2.3 Vleermuisonderzoek	3
3 Resultaten	4
3.1 Huismusonderzoek	4
3.2 Gierzwaluwonderzoek	4
3.3 Vleermuisonderzoek	5
4 Conclusies	6
4.1 Zorgplicht	6
4.2 Eindconclusie	7
5 Literatuurlijst	8

Bijlage

	Aantal pagina's
1. fotobijlage veldbezoek 7 april en 12 mei 2020	2

1 Inleiding

In opdracht van CRA Ontwikkel B.V. is een aanvullend onderzoek naar huismussen, gierzwaluwen en gebouwbewonende vleermuizen uitgevoerd aan de locatie Eindhovenseweg 73 te Valkenswaard. Het plangebied betreft een gedeelte van het kadastrale perceel gemeente Valkenswaard, sectie E, nummer 2959 en heeft een totale oppervlakte van circa 2948 m². De bebouwing binnen het onderzoeksgebied bestaat uit de Antoniuskerk welke zal worden getransformeerd tot 18 woningen. De voormalige parochiewoning (Eindhovenseweg 71) behoort niet tot het plangebied.

Uit de eerder door Tritium Advies uitgevoerde quickscan flora en fauna (documentkenmerk: 2002/295/LB-01, versie 0, d.d. 13 maart 2020) is gebleken dat de bebouwing geschikt is als vaste verblijfplaats voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. Om deze reden is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar bovengenoemde soorten c.q. soortgroepen in de daarvoor geschikte onderzoeksperiodes conform het vleermuisprotocol 2017 en de beschikbare kennisdocumenten van BIJ12. Door het hanteren van het vleermuisprotocol, kennisdocumenten en overig goedgekeurde inventarisatiemethodes kan bij een eventuele zienswijze worden aangetoond dat de noodzakelijke onderzoeksinspanning is verricht. Desondanks kan het voorkomen dat verblijfplaatsen van exemplaren niet zijn waargenomen tijdens de verschillende onderzoeken. Er blijft simpelweg sprake van momentopnamen.

2 Veldbezoeken

2.1 Huismusonderzoek

Huismussen zijn vogels met een vaste verblijfplaats en worden jaarrond beschermd conform de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook voor hun functionele leefomgeving. De leefomgeving van de huismus bestaat uit een vaste verblijfplaats/voortplantingsplaats, foerageergebied met voldoende voedsel en veiligheid. De bebouwing binnen het onderzoeksgebied is geschikt als vaste verblijfplaats voor huismussen. Om deze reden dient de mogelijke functie van het onderzoeksgebied voor deze soort nader onderzocht te worden. Het aanvullende onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform het kennisdocument van de huismus van BIJ12 (2017) en het soortinventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureaus (2017).

Het aanvullend huismusonderzoek is uitgevoerd met twee veldbezoeken in de periode van 1 april tot en met 15 mei. De veldbezoeken dienen te worden uitgevoerd met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. De huismusinventarisaties zijn uitgevoerd op de dagen 7 april en 12 mei 2020. Hierbij is gelet op nestindicatief gedrag (nestbouw, transport van voedsel, bedelende jongen), zingende mannetjes, baltsgedrag en aanwezigheid van een paartje bij een potentiële nestplaats. Dit onderzoek is overdag op een geschikt moment door één ecoloog uitgevoerd in de periode van twee uur na zonsopkomst tot twee uur voor zonsondergang. In tabel 1 is een overzicht weergegeven van de weersomstandigheden en de start- en eindtijden per veldbezoek.

Tabel 1: gegevens veldbezoeken huismussenonderzoek

datum	temperatuur (°C)	windkracht (Bft)	starttijd (uur)	eindtijd (uur)
07-04-2020*	13	2	09:45	10:45
12-05-2020*	9	2	10:00	11:00

*tijdens het veldbezoek was het droog

**tijdens het veldbezoek was er sprake van motregen

2.2 Gierzwaluwonderzoek

Gierzwaluwen zijn net als huismussen vogels met een vaste verblijfplaats en ook jaarrond beschermd conform de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook voor hun functionele leefomgeving. De leefomgeving van de gierzwaluw bestaat vooral uit een vaste verblijf- c.q. voortplantingsplaats. Deze vogelsoort brengt namelijk het overgrote deel van zijn leven door in de lucht. Enkel voor het broeden komt deze vogel naar het aardoppervlak.

Het aanvullend gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd met drie veldbezoeken in de periode van 15 mei tot en met 15 juli, waarvan minimaal één inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli. De gierzwaluwinventarisaties zijn uitgevoerd op de dagen 3 juni, 23 juni en 6 juli 2020. Hierbij is gelet op laagvliegende, luidruchtige dieren die vluchten maken op dakgoot-, nok- c.q. huishoogte en op het bezoek aan een waarschijnlijke nestplaats door invliegende gierzwaluwen. Dit onderzoek is uitgevoerd door twee ecologen tussen 2 uur voor zonsondergang tot zonsondergang. In tabel 2 op de volgende pagina is een overzicht weergegeven van de weersomstandigheden en de start- en eindtijden per veldbezoek.

Tabel 2: gegevens veldbezoeken gierzwaluwenonderzoek

datum	temperatuur (°C)	windkracht (Bft)	starttijd (uur)	eindtijd (uur)
03-06-2020*	20	3	20:10	22:10
23-06-2020*	29	1	20:15	22:15
06-07-2020*	16	1-2	20:15	22:15

*tijdens het veldbezoek was het droog

**tijdens het veldbezoek was er sprake van motregen

2.3 Vleermuisonderzoek

Vleermuizen maken op verschillende manieren gebruik van hun leefgebied. In verschillende periodes maken ze gebruik van kraamverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen en foerageergebied. Tevens maken ze gebruik van vliegroutes. Uit de quickscan is gebleken dat de bebouwing geschikt is als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. De functie van de bebouwing voor vleermuizen is aan de hand van het aanvullend onderzoek onderzocht. Het aanvullend onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd op basis van het Vleermuizenprotocol 2017, dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB), de Zoogdiervereniging, Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Tevens zijn de onderzoeksmethodes zoals beschreven in de kennisdocumenten van BIJ12 gehanteerd.

Het aanvullend vleermuisonderzoek is uitgevoerd door middel van vijf veldbezoeken, waarvan drie bezoeken in de periode 15 mei tot en met 15 juli en twee bezoeken in de periode 15 augustus tot en met 1 oktober zijn uitgevoerd. De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd op de dagen 19 mei, 19 juni, 23 juni, 4 september en 24 september 2020. Hierbij is in de avond en/of ochtend door twee ecologen gepost bij de bebouwing op uit- of invliegende of zwermende vleermuizen en op sociale geluiden. Met behulp van een batdetector en batlogger zijn de verschillende soorten waargenomen vleermuizen gedetermineerd. De avondbezoeken voor de kraam- / zomerverblijven zijn uitgevoerd vanaf zonsondergang tot en met 2,5 uur hierna. Voor de paar- / zwermverblijven zijn avondbezoeken uitgevoerd vanaf een half uur na zonsondergang tot en met 2,5 uur hierna. Het ochtendbezoek is in de kraam- / zomerperiode uitgevoerd vanaf 3 uur voor zonsopkomst tot en met zonsopkomst. In onderstaande tabel 3 is een overzicht weergegeven van de weersomstandigheden en de start- en eindtijden per veldbezoek.

Tabel 3: gegevens veldbezoeken vleermuisonderzoek

datum	temperatuur (°C)	windkracht (Bft)	starttijd (uur)	eindtijd (uur)
19-05-2020*	19	1	21:25	23:45
19-06-2020*	13	1	02:15	05:20
23-06-2020*	25	1	21:55	00:30
04-09-2020*	17	1	20:55	23:30
24-09-2020**	19	1	20:00	22:30

*tijdens het veldbezoek was het droog

**tijdens het veldbezoek was er sprake van motregen

3 Resultaten

Onderstaand volgen de resultaten en eerste conclusies van het uitgevoerde aanvullende onderzoek.

3.1 Huismusonderzoek

Tijdens het veldbezoek op 7 april 2020 zijn geen huismussen gehoord of gezien binnen of in de directe omgeving van het plangebied. Wel zijn er binnen en in de directe omgeving van het plangebied andere vogelsoorten waargenomen, namelijk vier kauwen (*Corvus monedula*), twee houtduiven (*Columba palumbus*), een pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*), drie koolmees (*Parus major*), een merel (*Turdus merula*), twee gaaien (*Garrulus glandarius*) en een stadsduif (*Columba livia domestica*). Verder zijn nog enkele overvliegende vogels waargenomen, namelijk twee holenduiven (*Columba oenas*), een Turkse tortel (*Streptopelia decaocto*), vier kauwen (*Corvus monedula*) en een gaai.

Tijdens het veldbezoek op 12 mei 2020 zijn eveneens geen huismussen gehoord of gezien binnen of in de directe omgeving van het plangebied. Wel zijn er enkele andere vogelsoorten waargenomen, namelijk twee houtduiven, vijf kauwen, een zwarte kraai (*Corvus corone*), twee merels en een Turkse tortel. Er is tevens een merel gehoord en een overvliegende gierzwaluw (*Apus apus*) waargenomen.

Tijdens het gierzwaluwonderzoek van 3 juni 2020 zijn drie huismussen waargenomen in de vegetatie aan de achterzijde van het wooncomplex 'Den Haagacker', ten westen van het onderzoeksgebied. Deze exemplaren vlogen over de Carolusdreef richting het appartementencomplex 'Die Haeghe'. Tevens zijn er tijdens dit veldbezoek kort twee zingende huismussen op het dak van de Antoniuskerk waargenomen.

Conclusie: binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van huismussen aangetroffen. Er wordt omtrent deze soort derhalve geen belemmering van het planvoornemen verwacht. Wel wordt bij de voorgenoemde werkzaamheden verwezen naar de in hoofdstuk 4 omschreven werkwijze.

3.2 Gierzwaluwonderzoek

Tijdens de veldbezoeken zijn meerdere gierzwaluwen overvliegend en foeragerend boven het onderzoeksgebied waargenomen. Echter zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen in de bebouwing binnen het onderzoeksgebied aangetroffen.

Tijdens het eerste veldbezoek op 3 juni zijn een enkele keer circa tien overvliegende, soms gierende, gierzwaluwen waargenomen. Echter zijn er geen verblijfplaatsen aangetroffen van de gierzwaluw binnen het onderzoeksgebied of in de directe omgeving.

Tijdens het veldbezoek op 23 juni zijn maximaal zes gierzwaluwen overvliegend en foeragerend waargenomen over het plangebied en in directe omgeving.

Ze bleven echter zeer hoog vliegen en de paar gierzwaluwen die wel lager kwamen, vlogen slechts over om daarna weer hoogte te winnen. Tijdens het veldbezoek op 6 juli zijn weer enkele gierzwaluwen overvliegend waargenomen met meestal één tot vier exemplaren. Ook tijdens dit veldbezoek bleven ze hoog vliegen.

Naast gierzwaluwen zijn ook enkele andere vogelsoorten waargenomen, zoals enkele huismussen (*Passer domesticus*), enkele houtduiven, een vink (*Fringilla coelebs*), enkele koolmezen, enkele merels. Daarbij zijn enkele overvliegende kokmeeuwen (*Chroicocephalus ridibundus*) en een groepje overvliegende spreeuwen (*Sturnus vulgaris*) waargenomen.

Conclusie: binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van gierzwaluwen aangetroffen. Er worden derhalve geen belemmering voor het planvoornemen verwacht. Wel wordt bij de voorgenomen werkzaamheden verwezen naar de in hoofdstuk 4 omschreven werkwijze.

3.3 Vleermuisonderzoek

Kraam- en zomerverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Wel zijn er regelmatig één tot vier gewone dwergvleermuizen overvliegend en/of foeragerend waargenomen. Sporadisch zijn er overvliegende en foeragerende laatvliegers waargenomen binnen het plangebied (maximaal één exemplaar per veldbezoek).

Paar- en winterverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken zijn geen uitvliegende vleermuizen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Daarnaast zijn er ook geen paarverblijven aangetroffen. Tijdens de veldbezoeken van 4 september en 24 september zijn er in de directe omgeving van de kerk sporadisch baltsgeluiden van gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze baltsgeluiden waren niet aaneengesloten te horen. Daarnaast is geen binding met de kerk gesignaleerd en is er geen zwermgedrag waargenomen, waaruit opgemaakt kan worden dat het onderzoeksgebied niet als paar- of winterverblijfplaats wordt gebruikt.

Foerageergebied

De omgeving van het plangebied wordt sporadisch gebruikt als foerageergebied door gewone dwergvleermuizen en laatvliegers. Voornamelijk zijn er één tot maximaal vier foeragerende exemplaren tegelijkertijd waargenomen per veldbezoek. Het plangebied zal geen essentieel foerageergebied zijn, aangezien er in de omgeving geschikter foerageergebied aanwezig is, zoals de tuinen van omliggende woningen, watergangen en akkerland.

Vliegroutes

Er zijn geen significante vliegroutes waargenomen. Tijdens de onderzoeken vliegen sporadisch gewone dwergvleermuizen en laatvliegers voorbij. Het plangebied zal niet gebruikt worden als essentiële vliegroute, aangezien er in de directe omgeving alternatieve vliegroutes aanwezig zijn.

Conclusie: binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Binnen het onderzoeksgebied wordt wel gevoerageerd door de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het betreft echter geen essentieel foerageergebied omdat er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is. Tevens zijn er geen significante vliegroutes aangetroffen. Wel wordt bij de voorgenomen werkzaamheden verwezen naar de in hoofdstuk 4 omschreven werkwijze.

4 Conclusies

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen aanwezig. De geschikt bevonden kerk is niet in gebruik als vaste verblijfplaats van eerdergenoemde soorten c.q. soortgroep.

Het onderzoeksgebied zal geen essentieel foerageergebied zijn voor deze soorten c.q. soortgroep. Binnen het onderzoeksgebied wordt wel gefoerageerd door de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het betreft echter geen essentieel foerageergebied, aangezien er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is zoals de tuinen van omliggende woningen.

Het onderzoeksgebied is niet in gebruik als essentiële vliegroute. In de directe omgeving zijn alternatieve terreinen aanwezig die kunnen dienen als vliegroute.

Gezien het voorstaande zullen de voorgenomen plannen geen nadelige effecten hebben op de huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Anders dan de algemene zorgplicht bestaan er vanuit de Wet natuurbescherming geen verplichtingen ten aanzien van deze soorten en soortgroep.

4.1 Zorgplicht

Voor alle soorten geldt een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan deze soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden zijn niet voor alle verschillende soortgroepen gelijk. Als "veilige" periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half oktober tot eind november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als de egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Bovendien zijn de houtduiven uit het laatste legsel dan ook uitgevlogen.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kunnen bijvoorbeeld struiken gedurende het groeiseizoen kort gesnoeid worden, zodat er geen vogels gaan broeden.

Algemeen voorkomende soorten zonder jaarrond beschermd nest kunnen blijven broeden in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Indien broedende vogels in de directe omgeving van het onderzoeksgebied aanwezig zijn, kunnen verstorende werkzaamheden zoals bouwwerkzaamheden of een verwijdering van beplanting mogelijk echter niet plaatsvinden zonder hinder te veroorzaken. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Indien er op deze manier wordt gehandeld, treden er geen nadelige effecten op ten aanzien van vogels.

Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaatsvinden in de minst kwetsbare periode (tussen begin oktober en half februari) worden eveneens geen nadelige effecten verwacht. Dit laatste verdient derhalve aanbeveling. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd op bovenstaande wijze, zullen er geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te beperken (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

4.2 Eindconclusie

In onderstaande punten wordt de eindconclusie weergegeven:

- binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes van vleermuizen aangetroffen, waardoor geen verplichtingen bestaan vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soortgroep;
- binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van huismussen aangetroffen, waardoor geen verplichtingen bestaan vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort;
- binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van gierzwaluwen aangetroffen, waardoor geen verplichtingen bestaan vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort;
- de omschreven werkwijzen met betrekking tot de zorgplicht dienen in acht te worden genomen zodat een overtreding van de natuurwetgeving wordt voorkomen;
- een ontheffing in het kader van de Wnb (soorten) is niet noodzakelijk;
- de aanbevelingen in de quickscan flora en fauna dienen nageleefd te worden.

5 Literatuurlijst

BIJ12 (2017) *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)*

BIJ12 (2017) *Kennisdocument Gierzwaluw (Apus apus)*

BIJ12 (2017) *Kennisdocument Huismus (Passer domesticus)*

Netwerk Groene Bureaus (2017) *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming*

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) *Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.*

BIJLAGE 1:

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6